

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Verba mea auribus percipe domine, intellige clamorem meum. Intende
uoci orationis meæ, rex meus, & deus meus, quoniam ad te orabo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

hominum genus, quod uerbo dei adulterato, & falsa operum specie, populum dei deuorat, hoc psalmo taxari uidebimus. Recte ergo titulus per hereditatem seu ad hereditates dicit, quod cupiat populum dei, domino suo seruare. Populus enim dei est hereditas domini, ut psal. xxxiiij. Beata gens, cuius dominus deus est, populus quem elegit in hereditatem sibi. Et psal. xlvj. Elegit nobis hereditatem suam, speciem iacob, quam dilexit, quod & psal. ij. dictum est: Dabo in gentes in hereditatem, & multis alijs locis.

Hereditates Christi, populi Christiani.

Dicit uero plurali numero hereditates, cum sit una hereditas Christi, quod esse sit eam distribui in diuersa loca propter multitudinem, quam nequitia docere ac regere. Proinde ut multi sunt pastores & dispensatores unius hereditatis dei, ita & multae hereditates illis conceduntur. Quo fit, ut multi in diuersa orientur deceptores & dissipatores eiusdem. Sed & hoc indicat magnum abutrum prophetae, quod populum dei uocabulo magis hereditatis, quam Ecclesiae, populi, aut synagogae, appellat, ut magis & inuidiam dissipatoribus, & gratiam sibi pastoribusque similibus compareret. Cum unicuique maxime dilecta sit hereditas naturali zelo, quanto magis deo, qui Exodi. xix. dicit: Er eritis multi in peculium, unde & infra dicit: Quoniam irritauerunt te domine. Simul eo ipso scopum totius psalmi subindicat pulchra metaphora, nam hereditates operaret excolere, exercere, & operari, ut fructificent, & meliores reddantur. Quibus ob hoc multae sunt insidiae, deinde hostes & uastatores. Ita populus dei indiget operarijs doctoribus & rectoribus, quorum industria deo colitur, & exercetur per uerbum dei. Rursus malis magistris perditur & uastatur, ideo per hereditatibus & de earundem cultoribus hic canitur.

Illud addendum, quod non tantum de Ecclesia Christi psalmus intelligendus est sed de omni, omnium seculorum populo dei, qui semper habuit suos seductores & persecutores, ita ut iuxta titulum sit generalis sententia psalmi pro hereditatibus. Nihil etiam repugnam, immo maxime accesserim: Si hereditates quispiam intelligat duo & contraria hominum genera, quorum alterum suis uiribus, alterum gratiae dei nititur, quantum in idem omnia cadunt.

VERBA mea auribus percipe domine, intellige clamorem meum. Intende uoci orationis meae, rex meus, & deus meus, quoniam ad te orabo.

Sic hebraeus hos duos uersus distinguit: Vltimam autem secundi uersus partem, noster textus ad sequentem uersum necit, dicens: Quoniam ad te orabo domine &c. Parum quoque differt Hieronymi translatio, nisi quod pro clamorem meum, rugitum meum, quod Lyra cogitationem meam: Et pro uoci orationis meae, uoci clamoris mei dicit.

Et hic meo sensu primus cogor periclitari, dixi enim hunc psalmum maxime pugnare aduersus iusticiarios & Theologos impios, quorum officium omnium unum, superbiam cordis alere, sicut & beata uirgo eos describit: *Disperdit superbos mente cordis sui.* Omnes enim impietatis doctrinae, de superbia radice ueniunt, ita ut & haeresim matrem appelleret, sanctus Aug. in multis locis, superbiam, siquidem sola humilitas recte docet, ut Prover. xj. Vbi fuerit superbia, ibi erit & contumelia, ubi autem humilitas, ibi & sapientia. Impossibile est enim, ut superbus non sit contumeliosus, omnes uituperet & iudicet, ut in Pharisaeo

Parit̃o Evangelico contra Publicanum humilem peccatorem, & Simone leproso contra mulierem peccatricem, monstratum est. Quare propheta in sui tempo ris hypocritas intentus, qui iusticia operum miro modo inflati, magna iuxta peccata inuidia, superbia, avaritia, & similia nihil ducebāt, nec gratiam dei sibi necessariam credebant, secure in uia sua ambulantes, sine timore dei, sicut semper faciūt, fecerunt, faciēt omnes, q̃ sunt huiusmodi. Incipit psalmum ab oratione humiliter dei gratiam quærens, ip̃o facto primum eorum arguens superbiā. Ac si dicat, imp̃i isti saturi sunt, sancti sunt, iusti sunt, sani sunt, me dico non egent, nec gratiā tuam, qua iusti fiant, quærūt. Ego aut̃ pauperculus beo, q̃ agam, nisi q̃ orem & implorem misericordiam tuam.

Vnde hic signanda est, pulcherrima differentia legis & fidei seu spiritus & literæ, quam beatus Aug. de spiritu & litera tradit, dicens: Lex factorum dicit homini, fac quod iubeo. Lex autem fidei dicit deo, da quod iubes. Et iterum: Quod lex factorum minando imperat, hoc lex fidei credendo impetrat. Hinc populus legis dicit: Ego feci, & superbit uelut operibus legis & suis iustificatus: Populus fidei dicit, oro, ut facere possim, ille confidens operibus, dei misericordiam non quær̃t, hic iusticiam suam pro stercore ducens solam misericordiam dei suspirat. Sic & Apostolus Ro. x. Ignorantes iusticiam dei, & suam quærentes statuere, iusticiæ dei non sunt subiecti. Ita litera semper inflat & occidit, spiritus humiliat & uiuificat, quia humilibus deus dat gratiam, & superbis resistit.

Differentia legis & fidei.

Theologi iusticiarij.

Magno affectu autem orat, qui triplicata oratione orat. Nec tamen aliam causam orandi assignat, q̃, q̃ sit oraturus & exaudiendus. Quoniam ad te, inquit, orabo, mane & exaudies, Quare autē orabis & exaudieris? quia (inquit) non uolens iniquitatem deus tu es. Quid hoc? nempe q̃ deus humiles misericordia suæ oratores amat, fastidiosos iusticiæ præsumptores odit. Ideo, ecce orabo, quia scio tibi placere, scio ista uelle te, scio ita præcepisse te, ut homo de se desperans, tuam misericordiam iustificatē petat. Vis, inq̃, ut homo se peccatorem agnoscat, & totam uitam suam aliud nihil esse ducat, q̃ orationem, desiderium, gemitum, suspirium ad misericordiam tuā. Sicut Lucæ. xij. Oportet sine intermissione orare. Et psalmo. ciiij. Quær̃te faciem eius semper. Hoc cum imp̃i præsumptores non faciant, uel ad momentum aliquando faciant, immo simulent se facere, cum reuera sibi saturi sint, merito eos odisti, ut qui nec sua, nec tua agnoscant.

Oratores humiles uult deus.

Tota hominis uita.

Ordinem uide & uim uerborum, uerba, clamorem, uocem orationis. Item auribus percipe, intellige, intende, Virgultissimum orantis affectum hæc uerba probant: Primum, auribus percipe, id est, audi, sed parum sit audisse uerba, nisi & intelligas clamorem seu rugitum seu cogitationem, ac si more uulgarum dicere, in facibus & anxius loquor quidem, sed non possum, quantum uelim intelligi, ideo q̃ minus dico uerbis, tu abundantius intellige sensu: Ideo addo clamorem, ut quod uerba nō exprimūt audienti, clamor significet intelligēti. Vbi autem & intellexeris, tunc o domine, in tēde & aduerte ad uocem orationis meæ, ne despicias audita & intellecta. Non quod in deo, aliud sit audire, intelligere, intendere, quæ admodum apud homines, sed quod affectus noster in deum hoc modo augendus est, ut primum desideremus audiri, deinde audita intelligi, & intellecta intendi, seu non negligi. Et in his tribus pene absoluuntur tres illæ orationis partes proœmiales, quæ sunt, reddere beneuolum,

Virgens affectus orantis.

G iij docilem,

Habere regē
& deum.

docilem, attentum, quod hic causam suam deo dignam, facilem, honorabilem tamq̄, sibi uero necessariam esse commendat. Rex meus & deus meus. Hic plane percutit impios iusticiarios, ut qui se rege, sine deo agunt, sibi met sufficere. Atq; hoc unum est uerborum, quod scopus huius psalmi tangitur, habere enim regem & deum, est de se nihil prosumere, regendum sese præbere deo, ac ductilem esse: Deinde omnia deo accepta & accipienda referre, quod illi nequaq̄ faciunt, aut simulate faciunt, quod non parum & sibi ipsi tribuunt, immo dum non omnia deo tribuunt, nihil tribuunt. Qui enim aliquid sibi tribuit, iam gloriam quoq; sibi tribuit, at quæ gloriam sibi tribuit, omnia sibi, nihil deo tribuit, cui aut tota aut nulla gloria tribuitur, nec enim diuidit eam aut communicat, sicut dicit: Gloriam meam, alteri non dabo, Isaia. xlvij. Proinde ipsi regnant, sed non ex deo, sibi ipsi reges sunt, sibi ipsi Idola.

Regnū carnis

Quoniam ad te orabo. Paupertatem suam confitetur, nihil habet, nisi quod oraturus sperat accipere, ut sit orator nō operator. Atq; in his duobus iterum summa totius uitæ nostræ exprimitur, habere regem & deum. Regit, dum nos a nobis aufert, & ad se ducit: Deus est, dum nos uenientes suscipit, & seipso, id est, diuinis bonis replet. Prior conditio est crux, phasē, transitus, ductus a mundo, a uitijs, & omnino mortificatio nostri: Posterior susceptio & gloria: catio nostri. Vnde & beatus Augustinus hoc loco dicit: Scripturas solere regem appellare filium magis quam patrem. Christus enim gemina natura, utruq; horum efficit. Humanitatis seu (ut Apostolus loquitur) carnis regno, quod in fide agitur, nos sibi conformes facit & crucifigit, faciēs, ex infidelibus & superbis dijs, homines ueros, id est, miseros & peccatores. Quia enim ascendimus in Adam ad similitudinem dei, ideo descendit ille in similitudinem nostram, ut reduceret nos ad nostri cognitionem. Atque hoc agitur sacramento incarnationis, hoc est regnum fidei, in quo crux Christi dominatur, diuinitatem peruersæ petitiæ deiciens, & humanitatem, carnisq; contemptam infirmitatem peruersæ desertam reuocans. At regno diuinitatis & gloriæ, configurabit nos corpori claritatis suæ, ubi similes ei erimus, iam nec peccatores nec infirmi, nec ductiles aut rectiles, sed ipsi reges & filij dei sicut angeli, tunc dicitur, deus meus in re, quod nunc in spe dicitur. Quare nō inepte prius dicit, rex meus, & postea deus meus, sicut & Thomas Apost. Ioan. ultimo: Dominus meus & deus meus, q̄ prior Christus sit homo, q̄ deus apprehēdendus, prior humanitatis huius crux, q̄ diuinitatis eius gloria petenda: Christus homo habitus, Christum deum sponte sua adducet.

Regnum gloriæ.

Dura sunt hæc carni nostræ, quæ mallet Christum deum q̄ hominem, gloriam enim præ cruce petit, gloriam per crucem quaerere horret, sicut Moyses a serpente fugit, cuius tamen caudam cum apprehendisset in uirgam uerso cubro, gloriosus fuit in miraculis & deus Pharaonis constitutus, Exodi. j.

Domine mane exaudies uocē meam, mane astabo tibi & uidebo.

Mane, in scripturis quid sonet.

Labor est ante, donec intrem in sanctuariū huius uersus & intelligam eam. Duo scio, unum, q̄ mane in scripturis mystice significat tempus gratiæ, quod Christus sol iusticiæ gratiose oriens illuminat, quoties homines uisitat. Alterum, q̄ tempori matutino, ad literam, potissimum tribuuntur opera sacra & diuina, ut orare & docere, quo figuratur, mane illud mysticum, Hinc est, q̄ in uigilia